

Ólavssøkan

Ólavssøkuhaldið er nú av, og Havnin er nú aftur farin í sin gerandisbúnað. Henda ólavssøkan var heldur sermerkt frammum aðrar, og var tað verkfallið, sum gjordi tað. Í skundi vóru tær flestu fyrri-reikingarnar gjørdar, og eydnaðist tað heilt væl. Býurin var tó nógva staðni merktur av verkfallinum, gøturnar vóru ikki allar so rudduligar, men tað mátti so vera harvið. Ikki vóru so nógv hús málað og sneggað uttan sum vanligt, men tað mátti so vera. Nógv fólk kom tó, men kanska ikki av tí mesta. Væðrið var av tí allarbesta ólavssøkuveðrinum, so allar kappingar, eydnaðust sera væl.

Kappróðurin var sjálvandi høvudstátturin, hvat ítrótti viðviki, og so at siga alt fólk var og hugdi at. Róðurin var ofta spennandi og vakur at síggja. Sjálv setanin fór fram aftan á skráðgonguna, tíværri sást lítið av ítróttarfólki úr Havn í gonguni, tað má rættast til næstu ferð. Sigfried Skaale, borgarstjóri, helt ólavssøkuróðuna, og beint aftan á fór kappróðurin fram.

Tingið varð sett sum vant, og var tað Hejlund prestur, ið helt ólavssøkuprædikuna, áðrenn setanin fór fram, hann legði serligan dent á og minti tingmenninar um at minnst til ikki at arbeiða fyrri egnan vinning, men heldur at hugsa um at arbeiða fyrri landinum. Logmaður gav frágreiðing, annars hendi ikki stórvægis. Erlendur spældi sum altíð stuttligur, meðan rópt var hurrá fyrri kongi, sat hann, meðan hinir tingmennir stóðu uppi; men okkurt skal fólk jú hava at snakka um.

Wilh. Dupont

Í hesum døgum vitjar harra Wilhelm Dupont, fólkatingsmaður Føroyar. Dupont er ættaður úr Skanderborg, har hann hevur verið blaðstjóri á »Skanderborg Social-Demokrat» og borgmeistari.

Meðan P. M. Dam var fólkatingsmaður, var hann sjálvandi Javnaðarflokksins framsøgumaður í føroyskum málum í Fólkatinginum. Tá Dam ikki varð afturvaldur seinast valdu donsku partamennir nýggjan framsøgumann og kom hetta at vera Wilh. Dupont, ið longu hevur verið Javnaðarmanna talsmaður í 4 stórri føroyskum málum, ið viðgjørd hava verið í Fólkatinginum.

Danski Javnaðarflokkurin gjørdi nýliga av, at Dupont skuldi gera ferð til Føroyar, so hann á staðnum kundu gera seg kunnugt við øll føroysk viðurskipti.

Hann kom til Klaksvíkar mánadagin í næstsíðstu viku og helt til har, hagar til hann um vikuskiftið fór til Vágarnar og síðan til Suðuroyar.

Í Klaksvík hevði hann høvi til at síggja alt av týðningi, tala við mangar menn, til drúgvar samráðingar við partamenn har eins og til frálíkar útferðir í allar bestu líkindum til Viðareiðis, Svínøyar og ymisk pláss í Eysturoy.

Vitjanin endar í Havn, her hann hevur verið um ólavssøkuna. Hann fer aftur til Danmarkar í dag við Drotningini.

Ernst á Kósini

Í dag, 2. august, eru 30 ár síðani Ernst á Kósini byrjaði í tí stóra virkinum, ið heitur Klaksvíkar Sleipustøð, og eru eisini 30 ár síðani hetta virki byrjaði. — Ernst byrjaði sum læruðrongur á timburdeildini og hevur verið næstan alt á sleipustøðini, tæy seinastu 17 árin á kontórinum, og hevur hann har havt alt bókhaldið.

Hann hevur fleiri ferðir verið bedingsmeistari fyrri Petur Joensen, sála, nú seinast, tá hann var sjúkur og doyði og til nýggjur maður varð settur.

Hvalba, 29. juli

Nýtt er, ið sjáldan sker. Friggjadagin í seinastu viku var »Hólmur» her við vørfarmi. Hann kom beinleiðis frá Danmark.

Í seinastu viku fóru fyra menn út í Litlu Dimun at fleyga, og fleygðu teir 3000. Ein maður fleygaði 800 ein dag, og er hetta av tí allra mesta, sum fleygað er í mong ár á einum degi.

Tað sigst, at tað mesta sum menn vita um er fleygað í Litlu Dimun av manni ein dag, er 900. Tað er útli til, at tað er almikið av fugli úti í Litlu Dimun í ár.

Tað er tí stórt spell, at ikki stórt áhugi er fyrri fleygingini.

Sunnudagin í vakrasta summarveðri, blikalogn og ikki eitt skýggj á loftinum, stívdi fjöld av fólki við »Skarvasteini» og trimum kappróðrabátum innanbörða til Havnar at halda ólavssøku. Ongum av hesum bátum heppnaðist tó at bera sigurin heim aftur. Tiggjumannafarið »Hvalbingurin», nýggjur bátur í ár, hevur lutikið í trimum stevnum, og vunnið á tveimum. Tó, tað misheppnaðist at vinna á ólavssøku, so má tað sigast, at bæði bátur og manning hava roynst væl, sera væl. Allir bátarnir eru byggdir til kappróður, so at tað vil sjálvandi altíð vera so, at ikki eydnaðist tað tí sama bátinum at vinna hvørja ferð.

Sum vit søgdu:

Einki fyrivarni yvir fyrri bretum SÁTTMALIN BINDUR!

Allur politikkur, sum ikki er ærligur yvir fyrri fólkinum, verður í longdini deyðsdómur og kann ikki halda sær uppi uttan við völdum sum hjá nazistum og stalinistum.

Logmaður og Hákun Djurhuus og teirra menn hava roynt at trútta ósannindini inn í fólk, at í teirra sáttmálasamtykt fannst eitt fyrivarni yvir fyrri bretum, sum bar við sær, at sáttmálin fór úr gildi, um tað og tað hendi.

Men nú er hent meiri enn tað, sum teir sögdu skuldi standa í fyrivarninum — og hvat siga so bretar?

Teir siga, at teir ikki eru bundnir av nokrum fyrivarni, og halda fast við sáttmálanum, ið núverandi landsstýrisflokkar hava gjørt við teir. Í svari sínum á lögtingsins samtykt siga teir enn, at treytin fyrri møguligum samráðingum er, at lögtingið tekur samtykt sína aftur. Annars gera teir eina møguliga samráðing treytaða av, at komið verður til eina varandi skipan við øll avvarandi lond. Og tað óhugnaliga er, at teir gera hetta, tí teir vita, at tað er ómøguligt!

Bretanna svar er stutt sagt: eitt innhallað tvørt nei.

Hesum kann eingin skliamaður ganga ímóti, og tá ið nú logmaður roynir at bílla fólk inn ósannindi, at svar bretanna goymir í sær góðar vónir fyrri einum góðum úrsliti, er hetta bara eitt framhald av frekleikanum, sum fekk hann at bera fram ósannindini, at hann og hansara sambands- og fólkaflokksmenn samtykt hevði eitt sterkt fyrivarni í sær, sum vildi bjarga okkum føroyingum somu sømdir, sum íslendingar verða at fáa.

Vit hava sagt tað so ofta, men lat okkum taka tað upp aftur, at logmaðurin og hansara menn einki fyrivarni tóku yvir fyrri bretum. Tað, ið teir sögdu, var yvir fyrri donum, at hesir skuldu verða skyldugir til at reisa sjómarkssspurningin aftur, um tað og tað hendi.

Tá ið hetta kom fram í tinginum, sögdu javnaðarmenn, at tað var óneyðugt at samtykkja nakað tiliki yvir fyrri donum, tí danir vildu og vóru skyldugir til at taka spurningin upp aftur, um og tá ið lögtingið ynskti tað. Tað, sum leikaði á, var at

Tó er ikki at fella í fátt. Eitt er at iðka ítrótt, eitt annað er at duga at taka tap eins væl og sigur, sjálvum sær til heiðurs og ítróttini til frama.

»Tó at Ólavur kongur var bestur, royndist Sigmundur eisini væl!»

D. J. Sørensen.

binda bretar, og tí settu javnaðarmenn fram uppskotið:

Yvir fyrri bretum at seta ta treyt fyrri undirskriftini, at teir skrivliga skuldu binda seg til at ganga vði til at veita føroyingum somu sømdir, sum teir við sáttmála ella við tolereraran komu at ganga við til yvir fyrri íslendingum.

Gingu logmaðurin og stjórnarvði til at seta bretum hesar treytir, vildi alt verið í lagi. So vildi eingin sjómarksstreta verið í dag, tí so komu vit automatiskt at fáa somu sømdir sum íslendingar uttan at verið tvingaðir inn í eitt óekonomiskt kríggj, sum vit neyvan vildu orka at fort, soleiðis sum íslendingar hava fort tað og standa fyrri í stóri muni at koma at fara tað í komandi døgum.

Tað er sagt um javnaðarmanna uppskotið, at tað var geniált. Tað var í øllum fori so gott, at nú finst neyvan skilamaður í Føroyum, sum ikki má viðganga, at tað einasta beina, tað einasta, sum kundi loysa sjómarksstretuna.

Logmaður og stjórnarflokkarnir forkomu sjómarkinum í 10+2 ár yvir fyrri bretum. Henda gerð er so skaðiliga, at hann má skilja, at tað er uttan fyrri alla vanliga politiska manna-gongd, at hann ikki nú beinanvegin leggur frá sær og skjýtur seg undir fólksins politiska dóm. Hetta skuldi hann verið maður at gjørt so miklið meiri, sum at tað er hvørjum manni greitt, at sjómarksfadesa hansara er ikki hin fyrsta og einasta politiska uttanríkisfadesan, hann hevur gjørt. Hann og hansara fylgissveinar hava forbrotið sítt politiska liv — teir megu fara nú beinanvegin!

Hvat er so nú at gera?

Tjóðveldismenn siga, at sjómarks-spurningurin er so týðningarmikil, at tá ið danska stjórnin vegna 10+2 ára sáttmálan við bretar ikki kann veita okkum 12 mila sjómarkið, mega vit taka okkum sjálvir av spurninginum, teir meina loysa.

Hertil er fyrst at gera tær sakligu og upplýsandi viðmerkingar, at ein loysing úr rikisskapinum loysir okkum ikki frá 10+2 ára sáttmálanum. Hann er bindandi annaðhvørt vit eru leysir frá Danmark ella ikki. Undan honum sleppa føroyingar ikki, uttan at bretar fríviljigir loysa teir frá sáttmálanum. Hetta siga frægestu juristar, vit eiga.

Hetta stendur rímmarfast, líka fast og fastari enn 1901-51 sáttmálin bant íslendingar til 1951, hóast íslendingar loystu frá Danmark 1943.

Teir yvirtóku arv og skuld.

Vit gera tað við!

Framh. á 2. síðu